

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI DOILEA
CUVIOASA INTRODUCERE ÎN „SFÎNTA” ISTORIE A
JUDECĂTORILOR IZRAILULUI

Cartea „Judecătorilor”, următoarea după „Cartea lui Iosua” (21 de capitole), începe să descrie, chiar din primul capitol, războiul dus de semințiile lui Iuda și Simion împotriva a 10 000 de canaaniți, care erau conduși de un rege pe nume Adoni-Bezec. Bineînțeles, sabia lui Izrail a înfrînt toate aceste hoarde care nu se știe de unde apăruseră. Cît despre Adoni-Bezec, înainte de a muri, a fost supus unei cazne : i s-au tăiat degetele mari de la mîini și de la picioare. Atunci Adoni-Bezec a zis : «Șaptezeci de regi cu degetele cele mari tăiate, de la mîini și de la picioare, strîngeau firimituri sub masa mea ! După cum am făcut eu, așa mi-a răsplătit și mie Dumnezeu». Apoi l-au dus în Ierusalim și a murit acolo” (Cartea Judecătorilor, I, 7).

Acest Adoni-Bezec trebuie să fi fost, pe cît se pare, un monarh extrem de puternic, de vreme ce el luase în captivitate și înrobise 70 de regi. Capitala lui, după cum spune Biblia, se numea Bezec. Și iată-ne din nou în fața unui fapt curios : nici acest oraș, nici acest stăpînitor teribil, nici întreaga lui împărăție nu sînt cunoscute de istorici. Este un

lucru cît se poate de surprinzător, deoarece uriașa masă sub care cei 70 de regi schilodiți adunau firimituri ar fi putut să-i aducă lui Adoni-Bezec o faimă veșnică și să-l facă cunoscut în întreaga lume.

Oricum ar fi, dacă-i adăugăm pe acești 70 de regi la cei 31 de regi care fuseseră nimiciți mai înainte de Iosua, vom căpăta în total un număr de 102 regi, în afară de crudul Adoni-Bezec, și, prin urmare, 102 regate în țara Canaanului. Dacă aruncăm o privire pe hartă și împărțim acest mic teritoriu în 100 de părți, fiecăruia dintre cele 102 regate le revin nu mai mult de 100—200 de kilometri pătrați. Ar părea cam puțin pentru un regat. Însă cum „sfînta scriptură” spune numai adevărul, e de presupus că acești 102 regi trebuie să fi fost tare strîmtorați în teritoriile lor și, prin urmare, evreii aveau datoria să facă rînduială și să se așeze în „pămîntul făgăduinței” în locul canaaniților.

Dar mai e și altceva care îi contrariază pe sceptici : cum se face că dumnezeu, deși atotputernic, nu a reușit să le vină de hac unora dintre canaaniți ? După ce Iosua îi exterminase pe toți pînă la unul, ei au crescut din nou, ca din pămînt, în această țară extraordinară.

„Iar domnul era cu Iuda, și el a pus stăpînire pe partea muntoasă, dar pe locuitorii din șes n-a putut să-i gonească, fiindcă ei aveau căruțe de

fier" (I, 19).

Probabil că rezervele de pietroaie pe care dumnezeu le avusese în ceruri se epuizaseră pînă atunci. Dacă examinezi mai temeinic acest pasaj din Biblie, vrînd-nevrînd trebuie să te întrebi cum ar fi putut canaaniții, care se salvaseră datorită carelor de luptă, să se folosească de ele, căci în această țară, acoperită în întregime de munți și de stînci, deplasarea în carele de luptă era cu desăvîrșire imposibilă. După cum se știe din istorie, carele de luptă au fost inventate în regiunile de șes. Cei dintîi au folosit această invenție babilonenii și persii, dar mult mai tîrziu, abia la trei veacuri după perioada lui Iosua, fiul lui Nun.

Cap. al II-lea și al III-lea ale cărții „Judecătorilor” arată că evreii nu-i erau nici acum recunoscători lui dumnezeu, motiv pentru care în scurt timp el i-a pedepsit cu o înfrîngere și cu robia. După moartea lui Iosua, evreii au ales judecători care trebuiau să-i cîrmuiască. Această perioadă din istoria lor nu a fost dintre cele mai strălucite. Fiii lui Izrail „au părăsit pe domnul dumnezeul părinților lor, care-i scosese din țara Egiptului, și au pornit după alți dumnezei dintre dumnezeii popoarelor vecine și s-au închinat acestora și au întăritat pe domnul. Deci au părăsit pe domnul și au slujit lui Baal și astartelor” (II, 12—13).

„Astfel, fiii lui Izrail au locuit în mijlocul canaaniților și hetitilor, și amoriților, și pereziților, și heviților, și iebusiților ; și au luat fetele acestora de femei... și s-au închinat dumnezeilor lor" (III, 5—6).

Pentru a aprecia mai bine aceste căsătorii ciudate, amintim încă o dată că armata de 600 000 de oameni a evreilor, condusă de Iosua, exterminase pe toți locuitorii acestei țări pînă la unul. Dacă Moise odinioară mai cruțase viața a 32 000 de fecioare, succesorul lui n-a lăsat în viață nici o ființă : „nici om, nici vită".

„Atunci aprinsu-s-a mînia domnului împotriva lui Izrail și i-a dat vînduți în mîna lui Cușan-Rișataim, regele Mesopotamiei, și au robii fiii lui Izrail lui Cușan-Rișataim timp de opt ani" (III, 8).

În legătură cu acest pasaj din Biblie, criticul englez Wolston declara că trebuie ales între istoria judecătorilor și istoria lui Iosua, fiul lui Nun, una dintre ele fiind inevitabil falsă, căci între aceste două cărți „sfinte" există contradicții bătătoare la ochi și pasaje care se exclud reciproc. „E cu neputință — scria el — ca evreii să fi căzut în robie îndată după ce armata lor de 600 000 de oameni a nimicit pe toți locuitorii Canaanului. Cine este acest Cușan-Rișataim, regele Mesopotamiei, care pune deodată în lanțuri pe fiii lui Izrail ? Cum a venit el din

îndepărtata lui țară ? De ce nu se știe nimic despre campania lui ? E drept, în textul «sfânt» se spune că aceasta a fost o pedeapsă pe care dumnezeu a trimis-o evreilor pentru că se căsătoreau cu femeile din neamul canaaniților și le dădeau pe fiicele lor de soții bărbaților canaaniți. Dar nu este de loc suficient să se spună că învingătorii au biruit datorită faptului că au rămas credincioși și că înfrînții au fost învinși numai pentru păcatele lor. Nu există popor înapoiat care să nu poată invoca același lucru. Și niciodată n-o să putem înțelege cum un popor, care număra 4 000 000 de oameni și avea o armată de 600 000 de ostași, a putut să fie târât în robie pe același teritoriu pe care nu de mult îl cucerise. La fel e cu neputință ca aceste impresionante mulțimi de războinici să fi nimicit fără urmă pe toți vechii locuitori, iar după aceea să se fi stabilit, prin căsătorii, legături strânse între cotropitori și popoarele exterminate. Nimeni n-ar putea să se ridice în apărarea unui asemenea noian de contradicții".

În continuare, în cartea „Judecătorilor” se spune că după 8 ani judecătorul Otniel i-a scos pe evrei din robie și că ei l-au ucis pe Cușan-Rișataini, regele Mesopotamiei (v. 9—10). Dar Biblia nu dă nici un fel de indicații cu privire la această luptă, care trebuie să fi fost foarte crâncenă și despre care, de altfel, nici un istoric n-a auzit vreodată ceva.

Patruzeci de ani mai târziu (v. 11—14), evreii au căzut în robia regelui Moabului, Eglon, deși potrivit aceleiași Biblîi, regatul Moabului încetase de mult să mai existe, iar locuitorii lui — madianiții și moabiții — fuseseră în repetate rînduri exterminați de evrei pînă la unul.

Robia la moabiți a durat 18 ani. Acestei robii i-a pus capăt Ehud, despre care Biblia spune doar că „era stîngaci”. Aducînd într-o zi dajdia lui Eglon, l-a rugat pe rege să-l primească singur în „biroul” lui, sub pretextul că are să-i împărtășească un secret. Dîndu-i crezare, Eglon s-a închis cu el în cameră, iar Ehud „i-a înfipt în pîntece” pumnalul și a plecat, fără să fi fost observat de cineva (v. 21—22). Acest act terorist i-a însuflețit pe evrei ; ei s-au răzvrătit și au ucis dintre moabiți „ca la zece mii de oameni”. Pentru o perioadă de 80 de ani în țară s-a statornicit pacea.

„Iar după el (Ehud) a fost Șamgar, fiul lui Anat, care a ucis șase sute de filistenii cu o tînjală de boi. Și a fost și el un liberator al lui Izrail” (III, 31).

Evreii au fost, după aceea, robii regelui Iabin, al Canaanului. Din fericire, o oarecare doamnă Debora, o venerabilă profetă, l-a poftit la

ea pe unul Barac, i-a ațîțat bărbăția, ca și eroismul a 10 000 de soldați din seminția lui Zebulon și Neftali, și i-a condus la luptă. Trupele lui Iabin, care erau comandate de „generalul” Sisera, au fost căsăpite chiar de la prima ciocnire cu trupele conduse de Barac și Debora.

Comandantul suprem Sisera a fugit și s-a ascuns în cortul Iaelei, femeia lui Heber, despre care „sfîntul” autor spune că era chenit. Amabila Iaela, căreia Dumnezeu îi șoptise cîteva vorbe calde, i-a oferit chiar ea adăpost lui Sisera. Ea a ieșit în întîmpinarea lui și i-a spus : „Intră, stăpîne, intră la mine, fii fără teamă !” (IV, 18). Ea l-a acoperit pe Sisera cu o velință și i-a dat să bea lapte. Sisera a adormit. Atunci Iaela a luat un țăruș de cort și un ciocan, s-a apropiat tiptil de el și i-a bătut țărușul în tîmplă, încît l-a țintuit la pămînt. „Atunci iată s-a ivit Barac, care urmărea pe Sisera, și Iaela a ieșit întru întîmpinarea lui și i-a zis : «Vino să-ți arăt pe omul pe care-l cauți»” (IV, 22).

Cît despre regele Iabin, evreii nu au întîrziat să-l ucidă prin același procedeu cunoscut și consfințit în repetate rînduri de Dumnezeu. Cu acest prilej, doamna Debora a intonat unul dintre cele mai minunate cîntece ale sale (cap. V). Îl scutim pe cititor de această plicticoasă și evlavioasă trîncăneală războinică.

Necazurile evreilor nu s-au terminat nici de astă dată. Au apărut madianiții (alte fantome !), care-și puseseră în gând să otrăvească viața nefericiților urmași ai lui Iacob. Aceștia, deși nu robeau propriu-zis la madianiți, erau totuși împilați și obidiți în fel și chip de ei : când semănau și munceau îndelung în nădejdea să culeagă o recoltă îmbelșugată, madianiții năvăleau pe ogoarele lor, călări pe nenumărate cămile, și le prăpădeau semănăturile. Madianiții luau cu ei boii, asinii, vitele mici și le pustiau grădinile. Nefericiții de evrei au fost nevoiți, zice-se, să se sălășluiască în peșterile din munți ca să-și pună la adăpost viața amenințată de turbații prigonitori (VI, 1—7).

Toate aceste necazuri au ținut vreme de șapte ani, pînă cînd, în cele din urmă, bunul dumnezeu, făcîndu-i-se milă de poporul său, a hotărît să scoată la iveală un nou erou. Iar pentru ca exemplul să fie și mai uluitor, el s-a oprit asupra unui tînăr plăpînd, pe nume Ghedeon, care era atît de slab și de pipernicit, încît abia de putea să facă față muncii acasă la taică-său. Și iată că într-o bună dimineață „îngerul domnului” i s-a arătat lui Ghedeon „și i-a spus : «Domnul este cu tine, viteaz plin de putere !»” (VI, 12).

Ghedeon nu l-a crezut pe cuvînt, mai ales cînd a aflat că el urmează să elibereze pe Izrail de sub jugul madianiților. «Dacă într-adevăr am

aflat har în ochii tăi, atunci dă-mi un semn de încredințare că tu ești cel ce vorbești cu mine.

Mă rog să nu pleci de aici pînă ce nu voi veni la tine și-ți voi scoate darul meu și-l voi pune înaintea ta». Și a zis domnul : «Rămînea-voi pînă ce te vei întoarce !».

Și Ghedeon s-a dus acasă și a gătit un ied și azime dintr-o efă de făină. Și carnea a pus-o într-un paner, iar zeama a turnat-o într-o oală și le-a adus la el, acolo sub stejar, și i le-a pus dinainte.

Atunci îngerul domnului a rostit către el : «Ia carnea și azimele și pune-le pe stîncă aceasta, iară zeama vars-o peste ele». Și el a făcut întocmai.

Atunci îngerul domnului a întins vîrfurile togiului care era în mîna lui și a atins cu el carnea și azimele. Și a izbucnit foc din stîncă și a mistuit carnea și azimele. Iar îngerul domnului a pierit din ochii lui" (VI, 17—21).

Atunci Ghedeon a chemat zece dintre cele mai bune slugi ale tatălui său și, noaptea, a plecat să dărîme altarul lui Baal și să taie copacii

dintr-o dumbravă consacrată zeilor madianiților ; din aceste lemne el a făcut un jertfelnic și pe el a adus jertfă lui Dumnezeu un taur întreg. Mare a fost mânia locuitorilor orașului când au văzut că jertfelnicul lui Baal este dărâmat, iar pădurea sfântă este tăiată. Dar întrucât Ioas, tatăl lui Ghedeon, n-a vrut să-l dea pe fiul său pe mâna lor, o minie cruntă a cuprins pe toți dușmanii lui Izrail și „toți madianiții și amaleciții și fiii Răsăritului” s-au unit, au trecut Iordanul și au tăbărit în șesul Izrael. „Ci duhul domnului l-a întărit pe Ghedeon...” (VI, 34).

Totuși, Ghedeon mai șovăia, întrebându-se dacă Dumnezeu l-a ales într-adevăr pe el ca să înfrângă pe vrăjmașii lui Izrail. El a adunat semințiile lui Manase, Așer, Zebulon și Neftali, pe care se biza pe cel mai mult, și l-a rugat pe Dumnezeu să facă o minune care să-i dovedească neîndoiește că îl protejează într-adevăr.

„Iar Ghedeon a grăit către Dumnezeu : «Dacă într-adevăr tu vrei să mîntuiești prin mâna mea pe Izrail după cum ai rostit,

Iată eu voi pune pe arie un braț de lînă. Dacă rouă va cădea numai pe brațul de lînă și tot pămîntul va fi uscat, atunci voi ști că tu vrei să mîntuiești prin mâna mea pe Izrail după cuvîntul tău !».

Și așa s-a întâmplat : cînd el se sculă dimineața și strînse brațul de lînă și stoarse rouă din lînă, ieși o cupă plină de apă.

Atunci Ghedeon grăi către dumnezeu : «Să nu se aprindă mînia ta împotriva mea dacă voi mai vorbi încă o dată și dacă voi mai face încă o încercare cu lînă ; să rămână uscată numai lînă, iar pe tot pămîntul să cadă rouă”.

Un înger îl transformă pe Ghedeon într-un bărbat voinic

Iar dumnezeu, în noaptea aceea, a făcut întocmai, și brațul de lînă a rămas uscat ; el singur, iar pe tot pământul căzuse rouă" (VI, 36—40).

Iată niște minuni într-adevăr supradumnezeiești ! Bănuiesc că și dv. sînteți plini de admirație.

Vestea despre aceste admirabile minuni s-a răspîndit în Izrail și întregul popor și-a exprimat dorința de a merge să lupte alături de Ghedeon. Dar entuziasmul n-a ținut mult. Deoarece într-una din chemările sale eroul spusese : „Cui îi este frică și tremură se se întorcă", în total rămăseseră cu el doar 10000 de oameni, iar ceilalți profitaseră de această îngăduință și se întorseseră la vetrele lor.

Dar dumnezeu socotea că și acești 10 000 sînt prea mulți, și, urmîndu-i sfatul, Ghedeon a ales o mînă de viteji care trebuiau să-l însoțească în luptă. El a poruncit la toți cei 10000 de soldați să coboare la izvor și să bea apă din el. În timp ce oștenii beau apă, el îi urmărea cu atenție încordată. Iată despre ce era vorba : Domnul grăise către Ghedeon : «Pe toți cei ce vor linchi apă cu limba precum linchește cîinele să-i pui la o parte ; pe toți cei ce se vor pune în genunchi ca să bea să-i pui iarăși la o parte».

Și numărul celor ce au linchit apa din pumnii duși la gură a fost trei sute de inși, pe cînd toți ceilalți din gloată, ca să bea apă, s-au pus în genunchi.

Și Domnul a rostit către Ghedeon : «Cu cei trei sute de inși care au linchit apa vă voi mîntui pe voi și eu voi da pe Madian în mîna ta ; iar tot norodul celălalt ducă-se fiecare la vatra sa !»" (VII, 5—7).

Așadar, Ghedeon a oprit numai pe cei 300 de inși „care lincheau precum linchește cîinele", cîntînd, probabil, că, în momentul cînd va fi nevoie, ei vor avea colți de cîine. Și acum, vă rog, atenție ! Să nu pierdeți nici un rînd din povestirea care ne relatează despre noile isprăvi biblice : veți vedea că Alexandru Macedon, Iuliu Cezar, Napoleon au fost niște papă-lapte pe lîngă Ghedeon, căpetenia armatei maiestății-sale „împăratul ceresc".

Tabăra madianiților se afla jos în vale. Eroul nostru i-a împărțit pe cei 300 care linchiseră în trei cete și a dat fiecăruia cîte un bucium, un urcior și o torță. „Și Ghedeon le-a spus : «Uitați-vă la mine și faceți întocmai ; și iată cînd eu voi ajunge la capătul taberei, atunci precum voi face eu întocmai faceți și voi. Cînd eu voi suna din bucium cu toți cei de lîngă mine, și voi să sunați la fel din bucium de jur împrejurul

taberei și să strigați: pentru domnul și pentru Ghedeon !»" (VII, 17—18).

Apoi au așteptat căderea nopții. Ghedeon, împreună cu cei 300 de inși, au coborât spre tabăra madianiților. Ei s-au strecurat tiptil pînă la avanposturi. Apoi, după ce fiecare dintre ei și-a aprins torța și a pus-o în urcior, Ghedeon și soldații lui au început deodată să sune din buciume și s-au apucat să spargă cu zgomot urcioarele, însoțind aceste operații cu strigăte, printre care cel mai tare răsună lozinca „sfîntă” amintită mai sus. Treziți de această larmă, madianiții s-au înspăimîntat peste măsură și, neînțelegînd ce se petrece, s-au măcelărit unii pe alții aproape în întregime.

În continuare, Biblia face numărătoarea victimelor acestui măcel : doi „generali” madianiți — Oreb și Zeeb — au fost uciși de bărbații din Efraim, iar pe doi „regi” — Zebah și Talmuna — i-a ucis Ghedeon cu mîna lui. Iată ce spune textul „sfînt” : „Iar Zebah și Talmuna erau în Carcor, împreună cu oștirile lor, ca la cincisprezece mii de oameni, toți cîți mai rămăseseră din toată tabăra fiilor Răsăritului, căci căzuseră o sută douăzeci de mii de oameni purtători de sabie” (VIII, 10).

Reiese că madianiții, amaleciții și celelalte popoare răsăritene care

tăbărîseră în valea Izrael numărau în total 135 000 de oameni. Era deci o tabără destul de întinsă ! O tabără pentru o sută de mii de oameni necesită o suprafață de peste 15 kilometri pătrați. Soldații lui Ghedeon au stat „fiecare la locul lui”. Prin urmare, pentru ca să fi împresurat tabăra, cei 300 de inși „care linchiseră precum linchește cîinele” au trebuit să se înșire la intervale de cel puțin 50—70 m. Lucrurile se petreceau noaptea. Se pune întrebarea : cum au putut ei să se vadă unul pe altul la o asemenea distanță și să repete împreună gesturile domnului Ghedeon cînd acesta s-a apucat să spargă urciorul ? Și, la urma urmelor, ce impresie lamentabilă trebuie să fi produs spargerea a 300 de urcioare de-a lungul unei linii de 15—20 km! Trei sute de oameni, chiar dacă ar fi intrat în tabără în rînduri strînse, tot nu ar fi produs un efect prea mare pe o suprafață de 15 kilometri pătrați. Or, oamenii lui Ghedeon erau împrăștiați și au stat pe linia exterioară a întăriturilor. Deci cu atît mai mult nu s-a putut obține nici un efect. Istețul plan al lui Ghedeon nu a jucat, în toată povestea asta, nici cel mai mic rol. Și dacă el a putut să ducă într-adevăr la vreun rezultat, aceasta este pur și simplu una dintre cele „mai mari minuni religioase” și nimic mai mult. Probabil că dumnezeu a stîrnit cu cele 300 de buciume o larmă tot atît de mare ca și cu 300 000 de buciume, a intensificat de mii de ori zgomotul urcioarelor sparte și a multiplicat strigătele celor 300 de războinici, prin ecouri, aidoma unor tunete. De

altfel Biblia nu dă nici o lămurire în această privință. E limpede că, așa cum se prezintă, povestirea „porumbelului” divin este un basm neverosimil și, în același timp, ridicol.

Oricum ar fi, după această neobișnuită faptă de arme, Ghedeon a ajuns extrem de popular în Izrael. Compatrioții lui i-au propus să domnească peste ei. Dar eroul nostru s-a dovedit o fire pe cât de modestă, pe atît de practică. El a renunțat la onorurile de suveran și, în schimb, le-a cerut cu modestie : „...Dați-mi fiecare cerceii pe care i-ați luat pradă...”. Și greutatea acestor cercei, care nu i-au fost refuzați, a fost de 1 700 de sicii de aur (VIII, 22—26).

În continuare aflăm că Ghedeon a fost poligam și a avut 70 de copii (v. 30). De la o țiitoare care stătea în Sihem, el a avut un fecior pe nume Abimelec. Biblia ne relatează că acest Abimelec a căsărit într-o bună zi pe toți frații săi „pe aceeași piatră”, cu excepția celui mai mic, Iotam, care a izbutit să se facă nevăzut. Locuitorii Sihemului, foarte mîndri de acest concetățean al lor, fiul lui Ghedeon, l-au proclamat rege. Dar după trei ani, Abimelec și-a pierdut popularitatea. În capitala lui au început „tulburări revoluționare”, ațîțate de un oarecare Gaal. Abimelec a ocupat orașul răzvrătit și a măcelărit întreaga populație. Căpeteniile răscoalei s-au ascuns în turnul Sihemului și el l-a împresurat, apoi i-a

dat foc. Cîtva timp mai tîrziu Abimelec a împresurat și orașul Tebeș; dar acolo el a fost pocnit în cap cu o piatră de moară, pe care o femeie a aruncat-o asupra lui de pe zidul cetății. După cum bănuiește oricine, acest pietroi a făcut terci capul „regelui”. Totuși, Abimelec a reușit să cheme pe scutierul său și să-i spună : „Scoate sabia și ucide-mă, ca să nu zică lumea despre mine : «L-a omorît o femeie !!»" (IX, 54). Ca să-i facă pe plac „regelui”, tînărul l-a străpuns cu sabia. După cum se vede, Abimelec nu era lipsit de ambiție și a ținut să și-o manifeste chiar și cu țeasta sfărîmată.

Așa și-a sfîrșit zilele vestitul fiu al lui Ghedeon. După el, Biblia îi menționează pe domnii Tola și Iair, care au fost judecători ai Izrailului : unul timp de 23 de ani, altul timp de 22 de ani. Despre ultimul, Biblia spune că avea 30 de fii, care călăreau pe 30 de asini tineri. În afară de acest amănunt „sfînt”, nu se mai spune nimic de spre ei.